

Datum:
2020-03-12

Diarienummer:
KSN-2018-1069

Handläggare:
Lotta Vestin

Framtidens konstverksamhet: Sammanställning av synpunkter

Under perioden 28 januari–17 februari fanns möjlighet att lämna synpunkter på förslaget i utredningen. Synpunkterna samlades in skriftligt för att förvaltningen sedan skulle kunna registrera och sammanställa dem.

Totalt inkom 47 personer med synpunkter under perioden. Dessa har sammanfattats enligt utredningens rubriker och siffran i parentes anger hur många som lämnat synpunkten. I de fall där många lämnat samma synpunkt har vi inte tagit med direkta citat utan sammanfattat dessa. De personer som inkommit med synpunkter i flera av utredningens delar kan därför ha räknats med på flera ställen. De direkta synpunkter som återges har kortats ner. Majoriteten av synpunkterna gäller konstmuseets placering i staden samt ombyggnationen av slottet.

Endast konkreta synpunkter gällande utredningen har tagits med och detaljer som gör det möjligt att identifiera den som lämnat synpunkten har tagits bort i enlighet med GDPR.

Förvaltningen har kommenterat flera av synpunkterna där det ställts frågor eller där det uppstått feltolkningar eller missförstånd.

Alla inkomna synpunkter har registrerats i sin helhet i kommunens diariesystem.

Den 26 januari lämnade ledamöterna i kulturnämnden sina synpunkter muntligt till ansvariga utredare. Även dessa finns med i denna sammanställning av inkomna synpunkter, se sida 18-21.

Synpunkter på uppdraget

Det är en allvarlig missuppfattning att förstudien kom fram till att en fortsatt utredning särskilt skulle beakta Statens Fastighetsverks förslag till ny ombyggnad och ny gestaltning av Uppsala slott och slottets omgivning, och i andra hand utreda kvarteren Hugin och Ångkvarnen. I förstudien rekommenderas ”att i särskild ordning beakta Statens Fastighetsverks (SFV) förslag till ombyggnad och ny gestaltning av Uppsala

slott och omgivande miljö”, vilket betyder att separat beakta Fastighetsverkets förslag och inte att en fortsatt utredning i första hand skulle beakta Statens Fastighetsverks förslag. Slutsatsen att Uppsala slott i förstudien skulle förordas framför Kv Hugin och Ångkvarnen är felaktig! (1)

Förvaltningens kommentar: I utredningsuppdraget har inte de olika placeringarna prioriterats i någon särskild ordning, utan bedömts var för sig. Att det dragits en slutsats om att förstudien skulle förorda Uppsala slott framför Kv Hugin och Ångkvarnen är ett missförstånd från synpunktslämnarens sida.

Synpunkter på tidigare utredningar

Hur mycket har ni tagit del av det mångåriga och seriösa arbete med frågan som föreningen Konstens Hus Nu lagt ner på ämnet? Har utredarna tagit del av de undersökningar som föreningen gjort? Har man tagit del av de kostnadsberäkningar för olika alternativ som i ämnet kunniga medlemmar i föreningen redovisat? Känner man till den opinionsundersökning bland stadens företagare om lämplig plats för ett konstmuseum som en medlem i föreningen gjort? I så fall borde man veta att en majoritet önskade ett centralt beläget, lätt åtkomligt konstmuseum i Uppsala. Vore det inte lämpligt att ta del av den samlade kunskap som föreningen besitter? (1)

Förvaltningens kommentar: I utredningen har vi tagit del av synpunkter från omvärlden på olika sätt. Ett av dessa var de dialogmöten som utredningen bjöd in till. Konstens Hus Nu var också en av de nio föreningar/privatpersoner som bokade in ett möte med oss i november för att komma med inspel till utredningen.

Synpunkter på utredningen och dess organisation

Det är positivt om kommunen önskar göra en satsning på den framtida konstmuseiverksamheten. Konst är inte bara viktigt, det är väsentligt för en stads utveckling och renommé. Konst och kultur fyller flera funktioner och bidrar på många olika sätt i samhällsutvecklingen. Kulturens betydelse för en Orts attraktionskraft och identitet, för människors hälsa och välbefinnande och för en socialt hållbar utveckling är något som är väl känt och väldokumenterat. Det är välbehövligt med en konstmuseiutredning. För utredningen har det varit två frågor som bedömts som särskilt viktiga, nämligen var museet ska placeras och vilken verksamhet som ska bedrivas. (1)

För att kunna kalla något en fördjupad utredning bör man kunna ställa vissa krav. Fördjupning kan endast ske om man utgår från tidigare utredningar och resultatet av dem. Vad som kan vara av intresse är de frågor som inte är besvarade i tidigare utredningar. Eftersom tanken är att fördjupningen ska resultera i ett beslut om inriktningen av den framtida verksamheten bör också eventuella villkor som olika parter kan ha ställt upp redovisas innan genomgången. Fördjupningen är sedan att ställa förslagen mot de frågor man vill ha besvarade. De flesta av dessa frågor är redan besvarade och en rekommendation att flytta från slottet till Hugin eller Ångkvarn finns också sedan tidigare. (1)

Först och främst har de ansvariga inom kommunen givit klara och till synes väl genomtänkta direktiv till utredarna avseende vilka frågor som skall utredas och

besvaras. Även inför tidigare utredningar har direktiven varit klart uttalade, men då liksom nu har tyvärr utredarna saknat den ämnesspecifika kompetens som krävs för att på ett fullgott sätt utföra väsentliga delar av uppdraget. Dessa brister berör främst de delar av utredningsuppdraget som avser den framtida verksamheten. (1)

Man gav utredningsuppdraget till två kommunanställda. Eftersom det här är en mycket stor fråga för kommunen, varför har man då inte haft externa utredare? Kommunen utreder sig själv, det ser inte bra ut. Även referensgruppen är helt kommunal. Dessutom är endast tre av tio personer från kulturhålet. Varför inga externa kulturpersoner? Och var finns konstnärerna i allt detta? (1)

Förvaltningens kommentar: Uppsala kommuns utredare har sin expertis i utredningskompetens, som att samla in och sammanställa relevant information, analysera den och att utgå från de viktiga perspektiv som politiken pekar ut, exempelvis hållbarhetsperspektiven. Inför varje nytt utredningsuppdrag tar utredaren in sakkunniga inom aktuella områden som expertstöd under utredningstiden. I denna utredning har det varit museichefer, konstintendenter, pedagoger, upphandlare, analytiker, jurister, landskapsarkitekter och näringslivsutvecklare.

Utredarna har inte utfört sitt uppdrag att analysera och jämföra samtliga i utredningen ingående alternativ, vilket är särskilt anmärkningsvärt när det gäller de två alternativen som rekommenderades i förstudien, nämligen Hugin och Ångkvarnen. Att utredarna själva dessa omständigheter till trots anser sig kunna peka ut slottet som det bästa alternativet är minst sagt anmärkningsvärt. En fullgod utredning borde givetvis utan särbehandling ha redovisat och jämfört de olika alternativens för- och nackdelar vad avser hållbarhet, totalekonomi, allmän tillgänglighet och roll och läge i stadskärnan. (1)

Synpunkter på inhämtat kunskapsunderlag

Medborgarundersökning

De slumpvis utvalda Uppsalaborna har själva anmält att de är intresserade av att delta i den typen av undersökningar på webben. Alltså är det medvetna personer som har tillgång till dator och även förstått förfrågan. Många frågor bygger på frisvar, vilket utesluter många. De fick visserligen svara på det språk de kände sig bekväma med – ja, men det förutsätter att de förstått frågan. (1)

Förvaltningens kommentar: Metodiken bakom den här typen av enkätundersökningar är vedertagen och har använts under många år. Det säkerställs att de intervjuade speglar den befolkning de representerar.

Två av de tre frågorna i undersökningen handlar inte om konstmuseet. Detta gör undersökningen oklar både för det inblandade och för läsaren. Resultatet blir tyvärr en förvirring av statistik, citat av individuella respondenter som vi inte vet vilka de är, grafiska bilder som sammanblandar data och oklara slutsatser. I undersökningen framgår det att studenter tycker att det är för dyrt att gå på konstmuseet, trots att de idag går in gratis! Av de 43 procent som inte vet var konstmuseet ligger svarar 90 procent att det ligger bra! Man pekar ut pensionärer som den enda grupp som tycker att konstmuseet otillgängligt, har en brant backe och borde ligga mer centralt. Man

skriver att underlaget är representativt för Uppsalas befolkning, men anger inte hur många av de 580 som använder sig av konstmuseet. Denna undersökning bör göras om utifrån förundersökningen och dess alternativ utan att svälla ut på andra kulturella eventualiteter. (1)

Förvaltningens kommentar: Metodiken bakom den här typen av enkätundersökningar är vedertagen och har använts under många år. Det säkerställs att de intervjuade speglar den befolkning de representerar.

Intervjuer med museibesökare

Bland museibesökarna var det många som förväntade sig att se och uppleva slottet och att lära sig mer om Gustav Vasa. De flesta turister saknar vetskap om att det ligger ett konstmuseum i slottet. För mig är det obegripligt att kommunen i utredningen satsar på turismen i stället för den breda allmänheten. (1)

Syftet med undersökningen redovisas inte. Varför behöver man överhuvudtaget jämföra tre museer med varandra och varför har man inte undersökt dem vid samma tider? Vad ger undersökning för svar på alternativen i undersökningen. Och varför olika frågor från de tre museerna och vad var syftet. Denna undersökning kan man bortse ifrån, ger inga besked om de tre alternativens möjlighet, i bästa fall tips för framtida verksamhet. (1)

Förvaltningens kommentar: I rapporten framgår det att syftet var att ta reda på vilka förväntningar museibesökare har på sitt museibesök och vad som kan förhöja en museiupplevelse. Detta är viktig information utifrån ett verksamhetsutvecklingsperspektiv för Uppsala konstmuseum. Syftet var inte att jämföra de tre olika museerna med varandra. Museerna erbjöds möjlighet att ställa egna frågor till besökarna då vi fick möjlighet att intervjua deras besökare. Därav de olika frågorna. Grundfrågorna som ställdes utifrån utredningen var samma.

Dialogmöten med lokala föreningar och personer

Konsträmjandet Uppland var en av de nio föreningar som kom till ett samtal med utredarna. Det var tyvärr få som hörsammade inbjudan. Inbjudan kunde upplevas som svårtydd, den hade en kommunal touch som kan ses som väldigt administrativ. Det var mycket text och den var inte lockande. Jag kan förstå att till exempel Afganska föreningen inte bokade tid. Om man vill att respondenter ska spegla hela samhället, måste man agera medvetet uppsökande. Dessutom borde den inbjudan som gick ut skrivits lättbegripligt och på olika språk till föreningar med nysvenska medlemmar. Men trots allt kom nio representanter till samtalen, de flesta helt ideellt, och bidrog med sitt kunnande och sina erfarenheter. Dessa 4,5 timmar är sammanfattade i nio punkter i utredningen och ingen slutsats är dragen ur samtalen. Vilken förolämpning för oss som tog oss tid och generöst delade med oss av vårt kapital! (1)

Utredningen speglar inte alls inläggens angelägenhet eller deltagarnas kompetens. De flesta av intressenterna har haft mångårigt engagemang i konstmuseets problematik. Utredningen har inte haft förmåga eller vilja att göra en ingående analys av svaren utan varit alltför angelägna att föra fram Slottet som enda möjliga alternativ. Man har helt enkelt inte varit intresserade av den massiva kritik av placering som framförts i

samband med dessa möten utan bara sammanfattat den i en rad punkter utan diskussion eller reflektion. (1)

Förvaltningens kommentar: Inbjudan till mötena skickades ut till alla föreningar som är knutna till Uppsala kommuns samverkan med föreningslivet, LÖK (Lokal överenskommelse med föreningslivet), föreningar och konstnärer som medverkat i förstudien, via uppsala.se samt genom en annons i UNT. De synpunkter som togs upp under mötena är sammanfattade i bilagan Sammanfattning av dialogmöten, <https://www.uppsala.se/contentassets/3ad3c75365bd4dfcbda2b02f3aa8b97d/sammanfattning-av-dialogmoten.pdf>, under ett antal olika rubriker. Flera av synpunkterna som togs upp i de olika mötena har tagits med i rapporten och förslaget till beslut.

Exempel på detta är att:

- Utveckla verksamhetens innehåll
- Lyfta och arbeta mer med museets samlingar
- Ge den pedagogiska verksamheten bättre förutsättningar både gällande lokal och resurser
- Erbjuder fler möjligheter till interaktivitet
- Öka tillgängligheten till konsten genom innovativa, digitala lösningar
- Utveckla den pedagogiska verksamheten
- Synliggöra det historiska perspektivet på platsen
- Låta konsten ta plats även utanför konstmuseets väggar för att öka intresset och nyfikenheten för konst och kultur
- Att utlysa en arkitekttävling

Dialogmöten med interna och externa intressenter

De personer som intervjuats här, varför finns inte deras synpunkter på placeringen med? De fick kanske inte frågan. Personalen till exempel, är väl en viktig källa när det gäller beslut om läge? Endast verksamhet redovisas. (1)

Förvaltningens kommentar: De personer och organisationer som vi träffat har fått olika frågor beroende på vilka de är och vilket intresse de har i och kunskap om denna fråga. Vi har diskuterat olika placeringar med flera av intressenterna, vilket varit en viktig del i vår övergripande analys av konstmuseets framtida verksamhet och placering.

Synpunkter på verksamhet

Jag blir oroad över att museet ska vända sig till redan kulturintresserade. Det känns väldigt elitistiskt. Det är viktigt att konstvärlden känner sig inkluderad och har ett intresse av vad som händer på museet. Men, vill man inte försöka få en bredare målgrupp? Var finns de nya svenskarna? Personer med särskilda behov? Socioekonomiskt utsatta grupper? Osv. Det här borde vara en viktig fråga för er politiker! I utredningen anser man också att den grupp som anser sig inte ha ett intresse för konst, inte går att nå. Det är en väldigt konservativ synpunkt. (1)

Förvaltningens kommentar: Citat från utredningsrapporten, s 14:

”Målgruppen för verksamheten är alla invånare i Uppsala kommun samt besökare.”

”Uppsala konstmuseum ska vara tillgängligt och kunna erbjuda något intressant för alla besökare, oavsett kön, ålder, bakgrund eller förmåga.”

I avsnittet om den pedagogiska verksamheten (s.17-18) föreslås att man ska jobba för att nå fler målgrupper genom bland annat visningar för synskadade, visningar på lätt svenska och visningar för grupper med speciella behov.

Angående utredarnas slutsats om den framtida verksamheten i konstmuseet så finns det knappast något att invända mot de allmänt hållna huvuddragen. *”Museet bör arbeta långsiktigt med att utveckla verksamheten där resurserna i första hand läggs på att utveckla arbetet med samlingarna, skapa goda villkor för konsten, den pedagogiska verksamheten och tillgänglighet samt arbetsmiljö.” (1)*

Nuvarande muséechef och hans stab har gjort lovärda ansträngningar att föra ut konsten till allmänheten genom ökad samverkan med teatern, kyrkan och Bror Hjorts hus, med jogging- konstrundor, med ombyggd butik vid entrén, med caféarrangemang och med livaktig programverksamhet. Tack vare detta, intressanta utställningar och gratis inträde under senaste åren har besökssiffran ökat. (1)

Förvaltningens kommentar: Instämmer

Uppsala konstmuseums samling

Utredarna framhåller att samlingarna bör ta större plats i museet. I dag är den verksamhet som bedrivs på Slottet mer att betrakta som en konsthall än ett konstmuseum. Det är ett ytterst begränsat antal verk från samlingarna som visas vid en given tidpunkt och det finns överhuvudtaget inte någon möjlighet för besökarna att kunna bilda sig en uppfattning om vare sig den nationella eller den regionala konstens utveckling från sent 1800-tal till nutid.

Ett problem är att de så kallade samlingarna inte är av tillräcklig kvalitet. Kvantiteten omnämns i båda den nuvarande och den föregående utredningen, men man gör överhuvudtaget inte någon analys av samlingarnas kvalitet. Det går inte att bortse från att Uppsala konstmuseums samling utgör ett exempel på frånvaron av en medveten process i skapandet. Eftersom museets identitet är nära förknippad med samlingen blir följden att Uppsala konstmuseum av de flesta uppfattas som identitetslöst. Man kan emellertid inte lasta dagens kulturansvariga politiker eller nuvarande museichef för detta. Tvärtom skall dessa kulturpolitiker ha beröm för att de försöker åtgärda de brister som har sitt ursprung långt tillbaka i tiden. Med den generösa inköpsbudget som har ställts till museets förfogande finns mycket goda förutsättningar för den nuvarande museichefen att skapa en riktig samling.

Efter att universitetets konstsamling nu har flyttats från konstmuseets lokaler, för att så småningom inhysas på Gustavianum, finns en uttalad vilja till fortsatt samarbete mellan konstmuseet och universitetet. Det är välgörande att stadens stora aktörer inte ser sig som konkurrenter om samma publik utan tvärtom inser att det finns allt att vinna på ett samarbete. Då universitetets samling innehåller konst från 1200-talet till mitten på 1800-talet vore det lämpligt att konstmuseets samling tog sin utgångspunkt i det sena 1800-talet för att sedan täcka utvecklingen fram till våra dagar. På så sätt skulle det skapas en kontinuitet mellan de båda samlingarna. Genom att besöka både Uppsala konstmuseum och Gustavianum skulle därmed publiken kunna få en helhetsbild av konstens utveckling. (1)

Förvaltningens kommentar: Synpunkten skickas vidare i sin helhet till konstmuseets chef då den berör nuvarande verksamhet lika mycket som en framtida verksamhet.

Synpunkter på lokaler (lokalbehov)

Utredarnas listning av lokalbehovet är en av utredningens positiva sidor. Den kan ligga till grund för en fortsatt diskussion om utrymmena. Behovet av specifika lokaler för olika delar av verksamheten gäller oavsett var konstmuseet kommer att ligga. (1)

Nuvarande lokaler i slottet är inte ändamålsenliga vare sig arbetsmiljömässigt, funktionellt eller ytmässigt. Tillgängligheten inom museet är låg då lokalerna inte är anpassade varken för besökare eller personal. Arbetsmiljön är undermålig. Klimatet är otjänligt både för människor och konst. Museet har bristande förutsättningar för in-och utlastning av konstverk vilket medför att det idag är svårt för museet att låna in verk från andra museer. Det leder till att många attraktiva utställningar inte kan visas i Uppsala. Den pedagogiska verkstaden som är inrymd i källaren är otillräcklig och omodern. (1)

Förvaltningens kommentar: Instämmer. Det är av denna anledning vi föreslår anpassning och ombyggnation av lokalerna.

Svårt att orientera sig i huset med många olika våningsplan. Lätt att missa pågående evenemang pga de många våningsplanen. Osynlig pedagogisk verksamhet som finns i ett inre källarutrymme. I ett nytt museum självklart att den delen av museiverksamheten skall synas för övriga besökare. Svårt för grupper som måste delas upp för att komma upp i huset. Trångt för transporter av skrymmande gods. Hissen bör vara stor nog för att transportera både publik och konst. Lastområde och uppackeringsrum finns inte. Magasinet bör helst placeras i samma byggnad som museet. Krävande transporter med inhyrd proffspersonal är dyrt och skaderisken är stor vid varje tillfälle. Idag är magasinet för litet och gör det svårt att säkert hantera verk. Personalen har ett tungarbetat hus idag med dåliga möjligheter till tekniska hjälpmedel pga den lilla hissen och de många olika våningsplanen. (1)

Förvaltningens kommentar: Instämmer till stor del. Det är av denna anledning vi föreslår anpassning och ombyggnation av lokalerna samt att man kan flytta upp den pedagogiska verksamheten från källaren. Däremot ser vi inte att magasinet måste vara i samma byggnad, det går att lokalisera ett magasin utanför konstmuseets väggar med bättre förutsättningar utifrån arbetsmiljö och till en lägre hyra. Det ger också mer yta i slottet till konstmuseets publika verksamhet.

Synpunkter på placering i staden

Slottet är inte ett möjligt alternativ. Slottets placering uppe på åsen gör att det inte är lättillgängligt för alla, eller tillräckligt centralt vilket leder till lägre besökssiffror. Slottets placering bjuder heller inte in till spontana besök vilket är nödvändigt för att få högre besökssiffror och för att locka fler kommuninvånare. Själva byggnaden är heller inte lämplig för ett konstmuseum. (41)

Konstmuseet bör ligga i kvarteren Ångkvarnen eller Hugin, för att därmed också vidga stadskärnan och vitalisera det sydöstra Å-rummet. Närheten till Stadsparken skulle göra det möjligt att ordna en skulpturpark knuten till konstmuseet. (12)

Ett nytt konstmuseum bör byggas i centrum då ett nybygge innebär att man redan från början kan planera för kommunikationer, säkerhet i utställningsväggar, inomhusmiljö, stora hissar, anpassad plats för barnverksamhet, personalytor, lager och verkstäder, samt att det ger möjlighet till att bidra med ny spännande arkitektur till Uppsala. (11)

Konstmuseet bör ligga i Kaniken, efter Filmstadens utflyttning, vilket skulle bidra till en ökning av citys attraktionskraft och fungera som en motkraft till att många butiker väljer att lämna centrum. Lokalerna är också tillgänglighetsanpassade. (4)

Konstmuseet bör uppföras på Hamnplan. Varför nämns inte det alternativet i utredningen? (5)

Förvaltningens kommentar: Hamnplan är ett av många alternativ som har utredningen har tittat närmare på, men det alternativet bedöms inte tillräckligt genomförbart för att belysas närmare i rapporten. Placering av byggnader på Hamnplan är bedömt i flera processer. Uppsalas intentioner med området är att det inte ska bebyggas utan vara en del av ett öppet och tillgängligt parkområde i staden. Det anges i styrdokumentet Översiktsplan 2016 och Innerstadsstrategin. Hamnplan ingår också i området för Södra Åstråket som beslutades om av Kommunstyrelsen 2020-03-11.

Det fysiska förutsättningarna på platsen är visserligen svåra med markförhållanden, översvämningsrisk och stora, svårflyttade, viktiga ledningspaket - men det är de övergripande, beslutade inriktningarna att området inte ska bebyggas utan utvecklas fortsatt som en del Uppsala stads öppna Å-rum som är det avgörande.

Utredningen prioriterar inte konsten utan syftet verkar vara att hjälpa Statens Fastighetsverk och turistnäringen att dra tillfälliga besökare, inte kommuninvånare, till slottsområdet (6)

Förvaltningens kommentar: Utredningen har i första hand fokuserat på vilken verksamhet ett konstmuseum ska bedriva och vad verksamheten, och därmed konsten, har för behov. Därefter har utredningen tittat på frågor kring stadsutveckling och besöksnäring. Ett konstmuseum behöver ha både bra förutsättningar för konsten och för besökare som ska ta del av den.

Slottet har ett kulturhistoriskt värde i sig själv och ska innehålla ett historiskt museum för såväl slottets egen historia som Uppsalas då de flesta turister som besöker slottsområdet förväntar sig ett historiskt värde. (11)

Den enda ytterligare placering som utredningen övervägt är kvarteret Kaniken. Varför har inte fler förslag till placering tagits fram som kommunstyrelsen önskar? (1)

Förvaltningens kommentar: Vi har tittat på flera alternativ men valt att inte redovisa dessa i rapporten om vi inte bedömt dem som genomförbara utifrån olika aspekter.

Utredningen saknar ett kreativt stadsutvecklingsperspektiv. Hur är förslaget kopplat till kommunens övergripande utvecklingsplanering? På vilket sätt kan ett konstmuseum passa in i denna plan? Är lokaliseringsförslaget verkligen i linje med denna? Utredningen avfärdar de andra alternativen till lokalisering och man drar slutsatsen att det finns både fördelar och nackdelar med alla alternativ. Men det finns ingen analys av mervärdet av de olika förslagen. Vilket är mervärdet av att ha museet kvar i slottet? Inte ens ekonomin anser utredarna i slutändan kommer att tala för förslaget (enligt svar på frågan under frågestunden) (1)

Förvaltningens kommentar: Utredningens förslag har stöd i Uppsala kommuns Innerstadsstrategi både vad gäller stadslivet sid 27, kopplingar sid 54 och kulturstråket sid 56. Att det inte är det mest ekonomiska förslaget är ett missförstånd. Vi bedömer att utredningens förslag ger mest konstverksamhet för pengarna i lokaler som uppfyller de krav och behov som verksamheten har.

Upphandling av hyreskontrakt

Alla placeringar som ingick i utredningsuppdraget har inte studerats och analyserats och anledningen som anges till detta är Lagen om Offentlig upphandling. (8)

Förvaltningens kommentar: Alla platser i utredningen har utretts utifrån olika aspekter och har olika för- och nackdelar. På grund av lagen om offentlig upphandling har utredningen valt att inte redogöra i detalj i rapporten för de olika platserna som utretts. Om kommunstyrelsen skulle besluta att konstmuseet inte ska vara kvar på slottet och därefter ska upphandla ett hyreskontrakt för ett museum, kan det vara en nackdel för de olika fastighetsägarna att det rapporterats om vad som är bra eller dåligt med de olika alternativen. Inför kommunstyrelsens beslut har ett dokument med förtydliganden och kompletteringar tagits fram utifrån efterfrågan från politiken. Där finns en genomgång av de olika placeringarnas främsta för- och nackdelar.

Varför har inte en kravspecifikation inför en upphandling gjorts? (1)

Förvaltningens kommentar: Stora delar av utredningsrapporten kan användas som ett underlag för en kravspecifikation, bland annat genomgången av lokalbehov, s. 19-24. Dock behöver detta fördjupas och specificeras ytterligare vilket planeras att genomföras i nästa steg i denna process.

Utredarna har pekat ut slottet som den enda möjliga lokaliseringen med hänvisning till Lagen om Offentlig upphandling. (2)

Förvaltningens kommentar: Detta är ett missförstånd. Slottet pekas ut som lokalisering på grund av en sammantagen bedömning där utredningen landat i att det är det bästa alternativet utifrån verksamhetens behov, stadsplaneringsperspektiv och ekonomi.

De förslag till centrala placeringar som finns avfärdas med hänvisning till Lagen om upphandling som man menar omöjliggör en upphandling av hyreskontrakt för centrala fastigheter exempelvis Kaniken. (2)

Förvaltningens kommentar: Detta är ett missförstånd. Det är fullt möjligt att göra en upphandling av hyreskontrakt i centrala fastigheter.

Ombyggnation av Uppsala slott

Slottet är ett statligt byggnadsminne med Riksantikvarieämbetet som tillsynsmyndighet. Hur ska slottet kunna byggas om enligt de krav som måste ställas för att lokalerna ska kunna fungera som ett modernt konstmuseum? Har Riksantikvarieämbetet kontaktats och gett sitt godkännande? (6)

Förvaltningens kommentar: Uppsala slott är ett statligt byggnadsminne och har därför ett långtgående lagligt skydd mot om- och tillbyggnad. För Statens fastighetsverk (SFV) som äger och förvaltar cirka 3 000 fastigheter är det en del av byggherrerollen och att ta hänsyn till skyddsbestämmelserna som är styrande för vilka förändringar som kan göras - i detta fall i Uppsala slott och i Slottsparken. Förändringar som föreslås tas upp i samråd med Riksantikvarieämbetet som i slutänden avgör vad som kan tillåtas att genomföras i byggnadsminnet. Alla beslut följer naturligtvis lagen. Riksantikvarieämbetet har inte fått något underlag från Uppsala kommun då det är fastighetsägaren, alltså Statens Fastighetsverk, som sköter dialogen med dem. Och innan det finns ett beslut från kommunstyrelsen att gå vidare med förslaget gällande slottet finns det inget konkret underlag att ta ställning till.

Slottet och dess unika kulturhistoriska miljö kommer att förstöras av ombyggnationerna och tillbyggnaden. (5)

Förvaltningens kommentar: Uppsala slott är ett statligt byggnadsminne och har därför ett långtgående lagligt skydd mot om- och tillbyggnad. Förändringar som föreslås tas av fastighetsägaren upp i samråd med Riksantikvarieämbetet som i slutänden avgör vad som kan tillåtas att genomföras i byggnadsminnet. Åtgärdsförslagen kommer att bygga på vad lagen säger att man kan göra. Målet är att genom att utveckla lokalerna ytterligare ge ännu fler människor tillgång till konstmuseet och därmed också till Uppsala slott – en av Uppsalas och Sveriges viktiga kulturmiljöer.

Magasinet och snickerilokaler går inte att inkludera i slottet. Hur ska detta lösas? (2)

Förvaltningens kommentar: Vilka lokaler som är lämpliga utifrån verksamhetens behov kommer analyseras. Det kan vara lokaler som idag finns inom kommunkoncernen eller lokaler som hyrs in av andra fastighetsägare.

Den information som utredningen ger om hur Uppsala slott skall byggas om är mycket skissartad. Mer information ges i den tidigare förstudien, men inget sägs om eller i vilken utsträckning den informationen fortfarande gäller. I förstudien nämns att man skall ordna en alternativ entré på slottets södra sida vilket skulle kunna förbättra museets tillgänglighet. I förstudien nämns också att nuvarande huvudentré görs tillgänglig för funktionshindrade. Dessa förslag nämns inte i utredningen, som däremot ägnar stort utrymme åt hur man kan satsa på slottets omgivningar. (1)

Förvaltningens kommentar: Den fördjupade utredningen bygger på förstudien. I den komplettering till utredningsrapporten som skickas med som beslutsunderlag till kommunstyrelsen finns skisser på hur tillgängligheten till muséet kan förbättras. Mer och fler konkreta lösningar kommer arbetas fram i nästa steg i processen.

Många kan över huvud taget inte ta sig upp till slottet utan bil eller buss - exempelvis äldre personer och personer med fysiska funktionsvariationer. Utredningen menar att dessa problem kan åtgärdas genom att göra slottsparken mera tilltagande och lockande för besökare. Blomsterplanteringar, utsiktsplatser m.m. föreslås. Ny busslinje, bergbana m.m. har också nämnts. Jag har mycket svårt att förstå att en förändring av slottsparken skulle kunna underlätta för besökare att gå upp på åsen. Kommunens önskan att minska trafiken i city underlättas inte heller av denna placering. Konstmuseets miljöpåverkan behandlas över huvud taget inte i utredningen. (1)

En ombyggnad av slottet kommer leda till en längre period av minskad verksamhet varigenom besökarantalet kommer att minska under några år. (1)

Om Uppsala slott över huvud taget ska byggas till, är det naturligtvis den norra flygeln som ska byggas. Den som fattas. Alla andra tillbyggnader strider mot slottets disposition. Med eller utan nordlig flygel öppnar sig slottet, med sin imposanta borggård, mot sin paradträdgård. Den som idag är Botaniska trädgården. Om det över huvud taget ska grävas, är det naturligtvis Dag Hammarskjölds Väg som ska grävas ner, där den passerar slottet. (1)

Slottsparken

Planerna för slottsparken är onödiga och dyra, dels för att Botaniska trädgården finns och dels för att det inte har något med konstmuseet att göra (4)

Det är klart att det skulle vara intressant med en utveckling av slottsområdet. Många av förslagen kommer dock sannolikt inte att kunna förverkligas. Varken av ekonomiska eller arkeologiska skäl. (1)

Tillgängligheten är det stora samtalsämnet. Överraska – planera en lockande, funktionell entré från Dag Hammarskjölds väg i hörnet där murarna vid Gräsgården når ut. En byggnad i tegel och glas som passar in i miljön, där en hiss (eller två) och en trappa går upp till den nya byggnaden. Utställningar, evenemang kan ordnas separat från övriga museet. Anlägg en gångväg som går runt bastionen så nära det går - mot Kung Jans väg och Bergbanan (?). Utsiktsplatsen 10 flyttas till Gräsgården – Segerstedthuset hindrar utsikt. Botaniska trädgården få njutas från 12. Entréplats syd. Den är perfekt, det behövs plats för många bussar och bilar i de historiska kvarteren. Alla cyklister lär söka sig närmare slottet. Var skall alla cyklar stå? Alla turister kommer inte samtidigt till sin buss när det är dags att åka, de och andra behöver sittplatser. I stället för Utsiktsplats 10 kan sittplatser med bord ordnas i Tornérparken – gärna området mot fängelset. Plats för berättelser om fängelset som funnits i slottet. Entréplats norr. En problemyta. Tät cykeltrafik i olika riktningar. Den andra slottsträdgården anlades 1588 runt den sydvästra slottsbastionen, där den kungliga familjen hade sin våning, den blev en dekorativ trädgård, en sk gräsgård. Dags att återskapa den runt den nya byggnaden. (1)

Det finns alldeles för lite att göra på borggården och i slottsparken. Besökarna har inga skäl att dröja sig kvar. Därför gläder det mig att det nu finns planer på att utveckla slottsparken, något jag tror skulle vara gynnsamt för turistnäringen och dessutom öka chansen att familjer i Uppsala tar sig till slottet och konstmuseet. Jag tycker också att det verkar vara en bra idé med en överbyggnad till Vasaborgen, som nu inte känns som en del av slottet. (1)

Synpunkter på slutsats och utredningens rekommendation

Det är ett väldigt intressant förslag som redovisas och tänker att om det blir så som förslaget visar så är det ett mycket stort lyft för Uppsala och det kan verkligen bli en plats man söker sig till för konst, möten och rekreation. Att konsten blir central i detta med både museet och en skulpturpark, skulle äntligen ge Uppsala den konstscen som jag trodde var självklar för en stad som Uppsala då jag flyttade hit. Men om det är en plan som är stor nu och som kommer minskas p.g.a att det blir för dyrt, Slottets arkitektur visar på att det inte är möjligt att genomföra det man tänkt, äldre föremål i marken eller annat som har med bevarande av en historisk miljö kommer i vägen så är det kanske inte längre en så bra lösning. Jag hade gärna fått veta mer om hur ni tänker då. Däremot bör den kanske mer spektakulära och modernare del som tänkts vid slottet, som ska kunna visa samtidskonst av vitt skilda slag och som dessutom ska vara byggd med tanke på framtiden, enligt mig absolut bäst inrymmas i en mer konsthall-liknande byggnad på en plats nedanför berget. Ett arkitektoniskt intressant besöksmål med konstshop, restaurang och en miljö runtomkring som också den kan berikas med skulpturer. Min åsikt är att Ångkvarnens läge gör det alternativet mest spännande som plats för en konsthall. Läget med ett sammanlänkande gångstråk upp mot slottets del av konstmuseiverksamheten. Två institutioner som hör ihop men som erbjuder olika miljöer och innehåll. (1)

Tankarna är inte nya. i oktober 1991 skrev jag en insändare i UNT. Där finns en rad förslag om olika aktiviteter och åtgärder varav somliga tycks vara aktuella i dagens diskussion, vilket glädjer mig. En tanke jag framförde till bl a Stig Strömholm var att man skulle bygga färdigt slottet åtminstone med en norra flygel och kanske göra lokaler under slottsgården där det lär finnas en vatten reservoar (jfr Louvren!) (1)

Radonproblemet kan leda till att lokalerna måste utrymmas och saneras. Möjligen kan Uppsala kommun kräva återbetalning av hyreskostnader sedan 1995. Det hade varit på sin plats om utredningen hade redovisat ett möjligt förslag till en tidplan för en avveckling av museet på Slottet och en flytt av hela konstmuseet till andra lokaler. (1)

Det engagemang och de politiska visioner att våga nytt som fanns beträffande UKK har helt saknats denna gång. Konstmuseet på slottet är och förblir ett otillräckligt, omodernt och otidsenligt provisorium, ovärdigt en kulturstad. (1)

Varför vill man inte ge bildkonsten ett eget hus med en egen profil, i landets fjärde stad? Är inte Uppsala värd detta? Är inte konsten värd detta? Varför behandla konsten så styvmoderligt? Musiken, litteraturen och teatern har ju fått sina hus, sporten flera nya arenor. Det finns många exempel på hur konstmuseibyggnader satt städer på kartan. De kan var en god investering för städers renommé och besöksnäring. Turisterna, ja, omhuldade av utredningen! De har ändå fullt upp med besöksmål uppe på åsen. Ska de lockas att stanna en natt, är det väl bra att det finns något att uppleva öster om ån också! (1)

Frågor om näringslivsutveckling inte utretts – hur kan näringsliv och kultur kan samarbeta på ett bättre sätt, lära av varandra, se nya perspektiv och skapa framtida gemensamma projekt? Vilken vikt tillmäts olika stråk i staden och hur kan vi i förlängningen beakta frågor om kulturella och kreativa näringar som i sin tur kan ge livskraftig handel och investeringar. Hur kan ”porten” in till Uppsala präglas av såväl konsten som näringslivet? Konsten i sig ska inte vara lönsam och ska inte instrumentaliseras eller bedömas med lönsamhetskriterier, men den spelar en central roll som utvecklingsmotor. Av det skälet kan det vara särskilt intressant med en lokalisering av konstmuseet på annan plats. Utredningen pekar på att lokaliseringen ska stödja utvecklingen av turiststråket, men jag menar att frågor kring näringslivsutveckling också måste finnas med i bedömningsunderlaget. (1)

Förvaltningens kommentar: Utredningen har tittat på flera olika perspektiv, bland annat näringslivsperspektivet. Ett nytt konstmuseum bidrar till att skapa en attraktiv stad att leva, verka och besöka. Detta kan i sin tur stärka näringslivets möjligheter att rekrytera ny personal till Uppsala och därmed också möjligheterna för Uppsala att bli en attraktivare etableringsort. Dessutom skapar de flöden av besökare möjligheter för angränsande etableringar som tex caféer och restauranger. Ett modernt museum som erbjuder ett intressant innehåll kan vara en anledning att stanna längre eller kommer tillbaka vid senare tillfälle. Uppsala konstmuseum är en viktig part i det omgivande samhället och samverkar till viss del med näringslivet idag och kan utveckla denna samverkan ytterligare utifrån olika perspektiv. I Uppsala konstmuseums grunduppdrag ingår att föra dialog med andra kulturinstitutioner och besöksmål för att stärka kulturlivet, uppnå samordningsvinster samt bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Det känns konstigt att de olika alternativen från Jane Nilssons ambitiösa utredning inte längre beaktas. Det lät ju så hoppfullt ett tag. Vi trodde verkligen att vi skulle slippa alternativet slottet och äntligen få ett centralt placerat hus som verkligen är anpassat för konsten i ordets nutida vida betydelse. En byggnad som är till för konsten anpassad efter dess behov - konsten för konstens egen skull. Uppsala stadsteater från 1951 ritades av Gunnar Leche, Stadsbiblioteket ritat av Carl Nyrén invigdes 1987 och Konsert & Kongress invigdes 2007 ritat av Henning Larsens Tegnestue A/S. Nu 13 år senare är det dags att fatta beslut om ett nybyggt konstmuseum med samma goda kvaliteter som Konsert & Kongress. Det framtida konstmuseet är bara tänkt att omfatta 5 390 kvadratmeter inklusive magasin och verkstäder mot Konsert & Kongress 14 600 kvadratmeter! (1)

Förstudien och utredningen kritiserar nuvarande lokaler i ett antal punkter men trots alla brister avfärdas även de med att besökstalet har ökat väsentligt de senaste fem åren, från c:a 40000 till 60000 utan att på något sätt problematisera statistiken. 20

procent eller mer är besökare över 60 år och de har man ju inte prioriterat i framtidsatsningen för konstmuseet. (1)

Förvaltningens kommentar: Utredningen har inte på något sätt avfärdat bristerna som åsyftas. Det är snarare på grund av dessa och andra brister samt de möjligheter till utveckling som finns som utredningen föreslår en anpassning och utveckling av lokalerna samt en verksamhetsförstärkning. Den enda målgrupp som utredningen pekar ut som särskilt prioriterad är morgondagens kulturkonsumenter. Det har inte gjorts någon analys av deras ålder, men god gissning är att de representerar olika åldrar. Uppsala konstmuseum ska vara tillgängligt och erbjuda något intressant för alla besökare, oavsett kön, ålder, bakgrund eller förmåga.

Några framgångsfaktorer som listas i förstudien av Jane Nilsson är att museet ska vara inrymt i en egen byggnad, en karaktärsbyggnad präglad av innovativ och intressant arkitektur på en synlig plats i staden och nära till kommunikationer. För oss uppsalabor var det en mycket välkommen blick utifrån. I förstudien tog man också med i beräkning att staden växer och att Uppsala centrum är alldeles för litet i förhållande till stadens storlek. Östra Ågatan ska stängas av för biltrafik under sommaren meddelades alldeles nyligen. Kan detta vara början på ett nytt synsätt vad gäller Årummet från kommunledningens sida? I så fall bör man tänka nytt även när det gäller ett nytt konstmuseum! (1)

Det är svårt att tro att Uppsala, till skillnad från många andra betydligt mindre städer i landet, inte skulle ha råd och möjlighet att föra sig med ett konstmuseum av internationell klass. De svårigheter som lyfts fram bör det finnas kapacitet för att överkomma. Kan man bygga en magnifik eventanläggning för sport vid Studenterna, måste det väl ändå gå att få till ett hus för konst och kultur också. (1)

Man talar om ytor, ombyggnad utan att redovisa hur detta ska ske. Kostnader redovisas endast som grova uppskattningar. Den nu utförda studien har givits i uppgift att, trots kulturnämndens ställningstagande, utreda även slottsalternativet och eventuellt andra möjliga placeringar. En sådan tas upp i studien; Kaniken vid Västra Ågatan. Sammanfattningsvis finner vi att utredarna inte utfört sin uppgift. Som underlag för ett framtida beslut om ett nytt konstmuseum i Uppsala behövs ett allsidigt och väl genomarbetat förslag. (1)

Ekonomi

Utredningen påstår att slottsalternativet innebär en lägre ekonomisk kostnad än alternativten. Samtidigt föreslås i utredningen stora anläggningsprojekt kring slottet, som skall bidra till slottsalternativets attraktivitet. Dessa kostnader uppskattas till att vara sammanlagt mellan 55 och 105 miljoner. Finns det mer specificerade uppgifter, vad kostar t ex en bergbana? Hur ser totalkostnaden för slottsalternativet jämfört med kostnaderna för övriga alternativ och då med tydligt angivande av vilka utgiftsposter som är aktuella. (1)

Förvaltningens kommentar: Utredningen föreslår en verksamhetsökning från 10.7 Mkr 2020 till 18,5 Mkr 2028. Investeringarna för ombyggnationen av konstmuseets lokaler i slottet landar på fastighetsägaren. Förhandling av hyran med fastighetsägaren kan göras först efter att en fördjupad studie gjorts om exakt vad som ska göras, när i tid det

ska ske och på vilket sätt. Kommunen har gjort en uppskattning av hyreskostnaden utifrån erfarenheter från bland annat andra museer som gjort liknande ombyggnationer och beräknar att hyran ökar från 3,5 Mkr 2020 till 12,6 Mkr 2028. Det finns även kalkyler på vad de olika utvecklingsförslagen för parken kan komma att kosta. Vad som kan genomföras och vem som ska ta kostnaden ska förhandlas med Statens Fastighetsverk som är positiva till att utveckla parken. Då vi inte vill föregå en sådan förhandling har vi inte redovisat kalkylerna för de olika förslagen på åtgärder i parken.

Finns det ett beslut att kommunen ska hyra alla sina nya byggnader? (1)

Förvaltningens kommentar: Uppsala kommun arbetar för att sänka låneskulden och inför varje lokalanskaffning behöver kommunen göra en ekonomisk avvägning. Vi behöver balansera andelen egna investeringar som leder till ökade lån med hyresavtal där andra äger fastigheten för att hålla lånekostnaderna nere. I fallet med konstmuseet skulle alternativet vara att köpa en byggnad till marknadspris vilket skulle kräva lånefinansiering. Därför har bedömningen gjorts att ingen egen investering ska göras.

I Uppsala kommuns styrdokument Mål och budget 2020, inriktningsmål 1 - Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi, finns uppdraget att

- *Systematiskt pröva alternativet att hyra lokaler på långa kontrakt istället för att kommunkoncernen bygger och äger själv, utifrån vad som är mest ekonomiskt fördelaktigt. (KS)*

När man räknar på kostnader för ett museum bör man givetvis också räkna på vad varje besök kostar kommunen. Om antalet besökare fördubblas, halveras kostnaden per besök. Kanske med viss reduktion för ökade städbehov (jfr Nationalmuseum). Om man tror att konstupplevelser kan tillföra betraktaren något av värde för såväl individen som samhället i stort måste detta givetvis beaktas. Annat bör betraktas som kulturfientlighet. (1)

Hur kan en ombyggnad och tillbyggnad av slottet skulle bli det billigaste alternativet för konstmuseets placering? (3)

Förvaltningens kommentar: Konstmuseet är idag lokaliserat i Slottet och stora delar av de befintliga lokalerna har t.ex. den takhöjd som är lämpligt för verksamheten. Ombyggnationen av dessa lokaler kommer att vara mindre omfattande än en nybyggnation eller en ombyggnation av lokaler med t.ex. lägre takhöjd.

Övriga synpunkter

Sedan utredningen presenterats har ju radonproblem i Slottet redovisats i media, dock ej i utredningen eller presentationen av den. Till dags har två av hyresgästerna i Slottet stämt statens fastighetsverk för dessa problem. Detta går inte att sopa under mattan. Nuvarande konstmuseum och Uppsala kommun har ännu inte tagit ställning i denna fråga. Uppenbarligen blir detta en knäckfråga för kommunstyrelsen om man vill satsa ett par hundra miljoner av skattebetalarnas pengar på en utbyggnad av ett sedan tiotals år radonskadat hus eller om man också tänker stämma ägarna, rädda

personalen och flytta till en hälsosammare och mer ändamålsenlig byggnad. För besökarna är det en enkel fråga – flytta ner på ”stan” nu! (1)

Förvaltningens kommentar: Det finns värden som ligger över gränsvärdena även i några av konstmuseets lokaler. Värdena ligger också under riktvärdena i flera av konstmuseets lokaler, till exempel i den pedagogiska verkstaden. Flera åtgärder har satts in och vi bevakar hur värdena utvecklas. Uppsala kommun har löpande och tät dialog med Statens fastighetsverk. SFV har rutiner för att hantera radon och vid en ombyggnation finns ytterligare möjligheter att hantera radonet i byggnaden.

Dialogen med allmänheten har brustit. Under rubriken Referenser finns inte någon av de många texter som publicerats om det framtida konstmuseet i Uppsala Nya Tidning de senaste femton åren. Varje pass vid dialogmötena var begränsat till endast 30 minuter trots att alla tider inte var inbokade. Det är svårt att åstadkomma en dialog under en så kort tid med tanke på frågornas omfattning och komplexitet. Söndagen den 9 februari presenterades utredningen på slottet och redan den måndagen den 17 februari vill kommunen ha allmänhetens synpunkter. Det är en alltför knapp remisstid. Utredarna rapporterar inte några mätningar av radon vare sig i de lokaler som nu används eller för den tänkta tillbyggnaden på den södra bastionen. Detta är problem som sannolikt kan lösas men de bör ändå redovisas. (1)

Förvaltningens kommentar: Utredningsrapporten publicerades den 28 januari. Därefter presenterades den på ett offentligt möte den 9 februari då det fanns möjlighet att ställa frågor till olika personer som varit delaktiga i utredningen, bland annat ansvariga utredare, konstmuseets chef och chefen för kulturförvaltningen. Det stämmer att den 17 februari var deadline att lämna in synpunkter, det vill säga ca 3 veckor efter publicering.

Det är Statens Fastighetsverk som har resultatet från radonmätningarna. Vi hänvisar synpunktslämnaren till dem.

Det är märkligt att ni gjort utredningen innan ni hade antagit det kulturpolitiska programmet. Frågan om tillgänglighet är central där, så jag tycker att ni jobbat bakvänt. Först bör man titta på vilka invånare som finns, vilka kommunen vill nå och hur. Jag skulle också vilja se en avsiktsförklaring kring konsten. Vad ska vi med den till? Vilken roll ska ett konstmuseum ha för stadens invånare? Inte som utredaren sa: ”Vad kan vi (kommunen) få ut av konstmuseets placering?”. Det är bakvänt och helt befängt! (1)

Eftersom utredarna inte aktivt har sökt upp olika intressegrupper, har jag gjort en egen skanning av synpunkter på konstmuseets innehåll och placering. De som är engagerade i SAK ung, är aktiva studenter som går till konstmuseet var det än ligger. De har inga problem med att gå i backen. De besöker museet regelbundet. Om det är aktiva utbildade unga personer man vill nå, är slottet en bra placering. Inom den afrikanska diasporan är Uppsala konstmuseum helt okänt. Slottet är dock välbekant och någon säger sig ibland ta med gäster till borggården för att se på solnedgången. På frågan om vad som skulle behövas för att man skulle besöka konstmuseet svarar man: centralt placerat, samarbete med föreningar, uppsökande verksamhet i t ex Gottsunda. De unga deltagarna i SyskonSKAP är konstintresserade. De kommer till Konstfrämjandets lokal en gång i veckan för att skapa och prata om kultur. 2018 ställde SyskonSKAP ut på Uppsala konstmuseum, men de som var med då har inte fortsatt att besöka museet. Dagens deltagare var inte med på utställningen då. De säger att de inte

ens vet att det finns ett konstmuseum. De tycker alla att ett konstmuseum ska ligga mitt i city, ungefär där Åhléns ligger. (1)

Jag ser i alla de gynnsamma artiklarna en motbjudande jävig tanke: författarnas möjlighet att få ha ett finger i pajen så snart byggandet av en ny struktur har beslutats, en situation som redan har setts under de åren man diskuterade om UKK . Ett återkommande tema för att motivera att museet tas bort från slottet är den svåra situationen för äldre och personer med rörelse svarigheter. Konstigt nog, ingen som föreslog idén om att förenkla det med en hiss, en linbana, en enkel gratis buss som går varje femton minut från Stora Torget eller någon teknisk anordning för att möjliggöra enkel åtkomst till museet. Det skulle vara en kostnad för Uppsala, men mycket mindre än de arvode som måste betalas för utredningar till kulturoperatörer, arkitektföretag, konsulter etc. om det nya museet. (1)

Insamlade synpunkter under kulturnämndens sammanträde den 26 februari

Synpunkter från kulturnämndens ledamöter till kommunledningskontoret till den fortsatta beredningen av frågan om utvecklingen av Uppsala konstmuseum

Lars Furborg (L): Utredningen har hänvisat till LOU vad gäller svårigheter att beskriva andra alternativ än slottet. I utredningen finns däremot inte lagar och föreskrifter kring slottet och slottsområdet beskrivet, t ex förvaltningsplaner, regeringsbeslut och myndighetsutlåtande från RAÄ. Känner utredningen till dessa? Bör belysas i en komplettering.

Förvaltningens kommentar: Fastighetsägaren Statens fastighetsverk, vars uppdrag från regeringen är att hållbart förvalta, utveckla och tillgängliggöra unika kultur- och naturmiljöer samt lokaler med samhällsnytta, vet vilka lagar och föreskrifter som gäller i byggnaden och i området. Det är också deras uppgift som fastighetsägare att ha en dialog med Riksantikvarieämbetet.

Elisabeth Ståhle (MP): Det finns en stor förväntan på att alla andra alternativ ska utredas, ser fram emot ytterligare genomlysningar av de andra placeringarna.

Förvaltningens kommentar: Alla platser i utredningen har utretts utifrån olika aspekter och har olika för- och nackdelar. På grund av lagen om offentlig upphandling har utredningen valt att inte redogöra i detalj i rapporten för de olika platserna som utretts. Om kommunstyrelsen skulle besluta att kommunen ska upphandla en lokal för ett museum, kan det vara en nackdel för de olika fastighetsägarna att det rapporterats om vad som är bra eller dåligt med de olika alternativen.

Det är viktigt att kommunicera den fortsatta processen.

Förvaltningens kommentar: Instämmer

Artemis Lumarker (V): Samverkan med andra aktörer behöver belysas. Arbete med sponsring och samarbete med universiteten behöver beskrivas. Det är viktigt att nyttja kompetensen som finns på universiteten.

Förvaltningens kommentar: Uppsala kommun arbetar just nu med att ta fram en riktlinje för sponsring som även omfattar Uppsala konstmuseum.

Det finns många möjligheter till samverkan med universiteten. Viss samverkan finns redan, till exempel med Uppsala universitet i samband med utställningen The Non-Human Animal – Negotiating Biorelations. I utredningen föreslås att en avsiktsförklaring skulle kunna vara en väg framåt gällande samverkan. Hur det kan gå till och skulle kunna se ut är kulturnämndens ansvar att utreda.

Linda Eskilsson (MP): Saknar en generell beskrivning av andra alternativ.

Gör ett medskick om valmöjlighet med nytt alternativ på i centrum. Hur skulle man gå tillväga?

Bertil Norbelie(M): Viktigt att se alla möjligheter i gällande lagstiftning. Det finns 116 planer i kommunen, känner utredarna till alla? Se till exempel frågor som rör tillgänglighet och jämställdhet. Hänvisar till inriktningsmål 7.

Fler alternativ finns och borde prövas. Kommunen har planmonopol, kan använda markanvisning etc. Svårt att fatta beslut på nuvarande utredning då viktiga frågor inte belyses.

Kostnadsfördelningen mellan regionen (landstinget) och kommunen i de uppgörelser som gjordes kring 1990 har frångåtts då kommunen succesivt tagit större ansvar för kulturen i området. Kan Region Uppsala bli mer involverade?

Det har dykt upp en slottspark som ett bete för slottet.

Det är grovt skattade kostnader i utredningen. Underlaget är för svagt för att göra så omfattande ekonomiska åtaganden som ett inriktningsbeslut innebär för området.

Det ska vara lätt att ta del av konsten. Det är svårt att komma upp på slottet.

Förvaltningens kommentar: Inriktningsmål 7, Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet.

Utredningen har gjort en bedömning av kostnader utifrån olika aspekter. Kostnaderna för verksamhetsförstärkningen är beräknade utifrån i vilken takt museets verksamhet bör stärkas för att vara rustat för att utvidgas till nya lokaler 2018. Beräkningen är gjord tillsammans med Uppsala konstmuseums chef Daniel Werkmäster. Hyreskostnaderna kommer fastslås i en framtida förhandling med fastighetsägaren.

Arne Sandemo (M): Vad vi än gör så kommer inte slottet uppfylla kraven på tillgänglighet. Borde vara en bärande inriktning. Om KTN inte har en annan inriktning än tidigare är inte slottet en bra plats. Många föreslagna insatser i slottsområdet kommer att vara svåra att genomföra och förenade med höga kostnader.

Finns ett önskemål om en lokalisering centralt i staden. Borde räcka för att lägga bort slottsalternativet. Liknande kostnader oavsett läge. Plus investeringar runtomkring.

Förvaltningens kommentar: Det finns utmaningar för fastighetsägaren att göra slottet tillgängligt. Statens fastighetsverk, vars uppdrag från regeringen är att hållbart förvalta, utveckla och tillgängliggöra unika kultur- och naturmiljöer samt lokaler med samhällsnytta, har ett flertal exempel på genomförda projekt där nutida krav på offentlig miljö i historiska byggnader hanterats på ett för byggnaden varsamt sätt som även kan tillföra upplevelsevärden. Läs gärna mer om olika lösningar i byggnader och miljöer med liknande utmaningar på

http://www.samverkansforum.nu/pls/nvp/Upload.DownloadFileName?CID=647&MID=119&catid=1&filename=/21913/F-1777035376/Tillgangliga_kulthist_byggn_milj.pdf

och <https://www.sfv.se/sv/om-oss/uppdrag/tillganglighet/vardigentre/>

Simon O Pettersson (SD): Viktigt att ta hänsyn till gällande restriktioner i slottsområdet, kulturminnesaspekterna måste klargöras.

En invändning mot en annan placering av konstmuseet är att det är viktigt att slottet används för publik verksamhet. Om inte konstmuseet är kvar måste det bli en annan verksamhet som också kostar. Det måste utredas.

Förvaltningens kommentar: Instämmer.

Sarah Havneraas (KD): Önskar få ett bredare underlag. Önskar se större samverkan med andra aktörer. Samlokalisering med andra aktörer. Frågan är om Uppsala kommun har ekonomiska förutsättningar för att göra en så stor satsning som föreslaget.

Förvaltningens kommentar: Noterat.

Alfonso Marin (KD): Kommer man att kunna ro förslaget med slottet i hamn? Lugnande att det är ett inriktningsbeslut och inte ett slut i processen.

Linda Eskilsson (MP): Till slut är det politiken som beslutar i frågan. KSAU kommer skriva fram ett förslag till KS.

Bertil Norbelie (M): Vad blir den fortsatta processen?

Förvaltningens kommentar: Uppsala kommuns uppdrag och arbete bygger på en demokratisk process där folkvalda politiker fattar beslut genom en representativ demokrati.

Den politiska processen påbörjas när utredningsrapporten lämnas över till kommunstyrelsen.

Preliminärt datum för inriktningsbeslut i kommunstyrelsen, gällande konstmuseets framtid, är den 15 april.

Dick Jansson (S): KTN har tidigare tagit ställning för kv Hugin eller Ångkvarn vilket bör vara vägledande. Många svårigheter finns vad gäller nyttjande av slottsområdet och slottet pga. av restriktioner och lagstiftning. Ett konstmuseum närmare det kommersiella centrum är viktigt att ta hänsyn till.

Utredningen har många plus, anger vad som behövs för ett konstmuseum och förbättringar kring slottet. Behövs en förstärkning av centrum med ytterligare en kulturinstitution. Enda möjligheten är att det blir en upphandling.

Viktigt att beslut tas om att det ska bli ett konstmuseum.

Patrik Hedlund (S): Fördjupande undersökningar och analyser behöver göras. Vad som krävs och vad behöver göras för att bredda besökarna till konstmuseet. Priset, tillgängligheten, marknadsföring m.m. Informationstillgänglighet och andra typer av tillgänglighet. Svagt varumärke.

Förvaltningens kommentar: Underlag för fördjupade analyser finns och kommer lämnas över till verksamheten. Ett arbete kring konstmuseets varumärke är påbörjat.

Agneta Eriksson (S): Utgångspunkten för KTN har tidigare varit att flytta konstmuseet från slottet. Utredningen måste ta ställning till vad man vill ha och utreda det.

Vill understryka att utredningen kommer att fortsätta. Det är viktigt att ta fram en del i utredningen som talar om hur det går till att välja en annan lokalisering.

Förvaltningens kommentar: Den 21 november 2018 beslutade kommunstyrelsen att ge i uppdrag till kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen att, i samråd med kulturförvaltningen, senast juni 2019 utreda de föreslagna alternativen till placering av konstmuseet, kvarteret Ångkvarnen och kvarteret Hugin. I uppdraget, KSN-2018-1069, ingick även att beakta Statens Fastighetsverks förslag till ombyggnad och ny gestaltning av Uppsala slott och omgivande miljö, liksom möjligheterna med fortsatt verksamhet i befintlig lokalisering.

Den 13 juni 2019 beslutade kommunstyrelsen att ge ett tilläggsdirektiv till utredningen att även undersöka placeringen med utgångspunkt från verksamhet, stadsutveckling och ekonomi. Även andra placeringar skulle beaktas enligt tilläggsdirektivet.

Margareta Fernberg (M): Utredningen lodar mycket djupt åt slottet. Vad som händer nu är att många röster höjs i debatten. Vilka reaktioner förväntade ni er innan utredningen började?

Förvaltningens kommentar: Vi visste att oavsett vad vi skulle komma fram till skulle det bli debatt. Det är en fråga som engagerar och som gjort det under lång tid.

Elisabeth Ståhle (MP): Uppsala och regionen är generellt sett svaga inom området bild. Viktigt att man därför släpper fram konstnärer och med hög kompetens och fortsätter att utveckla konstområdet. Tillgängligheten är därför viktigt. Slottet är en Vasaborg att vara stolt över men inte nödvändigtvis som konstmuseum.

Lena-Maria Jansson (C): Gamla museet på Gillet var mycket tillgängligt medan slottet inte är det. Svårigheter finns vad gäller slottet eftersom det är ett historiskt område och skyddad byggnad. Det behövs förmodligen en arkeologisk undersökning.

Tål borgen bära tyngden av ett konstmuseum?

Förvaltningens kommentar: Enligt de preliminära uppgifter vi fått från fastighetsägaren ska borgen klara tyngden. Men självklart måste det utredas närmare vilket kommer göras i nästa steg.

Kajsa Wejryd (S): I dagsläget finns väl ingen beställning av en slottspark och den behövs inte. Botaniska trädgården och Stadsparken borde räcka.

Håller med Patrik gällande breddning av målgrupper.

Slinka-in effekten är viktig.

Förvaltningens kommentar: Förslaget av utveckling av parkområdet stöds av Uppsala kommuns innerstadsstrategi, s. 27, 54 och 56.

Bertil Norbelie (M): Ska vi ge folket vad de vill ha, eller visa folket vad de kan få (Bert Karlsson och Kristina Lugn). KTN har ett ansvar inom detta området och visa vägen till konsten och kulturen.

Alfonso Marin (KD): Om slottet skulle visa sig vara det bästa alternativet är det viktigt att samverka med andra aktörer. Närmast att samverka med regionen i syfte att interagera Upplandsmuseet med slottet. Mycket historia i båda museerna.

Artemis Lumarker (V): Om slottsområdet ska utvecklas bör olika konstuttryck inkluderas, t ex öppna konstväggar och interaktivitet.

Patrik Hedlund (S): Replik på Bertil, Ta utgångspunkt vad det finns för behov i samhället. Vi behöver ha visioner med utgångspunkt bland invånarna.

Vi måste förstå vilka barriärer och drivkrafter folk har. Ta utgångspunkt i en konkret mylla.